

Miljödepartementet
Naturmiljöenheten

Datum
2014-10-31

Ert dnr
M2013/2436/Nm

Vårt dnr
2013/208

Remiss av Vattenverksamhetsutredningens slutbetänkande I vått och tørt – förslag till ändrade vattenrättsliga regler (SOU 2014:35)

Näringslivets Regelnämnd NNR har tagit del av det aktuella betänkandet och önskar lämna följande synpunkter.

I det aktuella betänkandet redovisas slutbetänkandet från vattenverksamhetsutredningen. Kommittén har tidigare presenterat ett delbetänkande med ett förslag till nyprövning av samtliga anläggningar som nu med aktuellt slutbetänkande får en något oklar ställning. Mot bakgrund av det tidigare förslaget (SOU 2013:69) har betydande konsekvenser för berörda företag och elmarknaden i stort, vill vi inledningsvis åter igen framföra att detta förslag är synnerligen olämpligt utifrån flera perspektiv. Att kräva nyprövning av en stor mängd anläggningar med diffusa mål och små vinster skulle enbart medföra betydande samhällsekonomiska kostnader och absolut inga vinster som skulle legitimera kostnaderna med detta förslag. NNR avstyrkte i vårt remissvar förslaget och framförde vidare att det omöjligt kan anses vara i linje med vad kommittédirektiven uttrycker.

I det nu remitterade förslaget presenteras ett förslag som medför krav på omprövning vilket relativt sett nyprövning är ett mer proportionerligt förslag. Likväl finns det flera frågeställningar som vidare måste diskuteras och som vi önskar kommentera med anledning av presenterat slutbetänkande.

En övergripande fråga som inte diskuteras i betänkandet, utan mer implicit avgränsas bort med stöd av direktiven, är de egentliga vinsterna som förväntas uppstå med omprövning. Hela diskussionen i betänkandet går i princip ut på att diskutera och belysa olika skillnader mellan två olika lagstiftningar, vilket får framställningen och problembeskrivningen till att framstå som det enbart handlar om ett antal juridiska frågeställningar av lagstiftningsteknisk karaktär. Med hänsyn till de omfattande kostnader som kan följa med krav på omprövning borde det vara mer naturligt och ödmjukt att diskutera vilka faktiska frågor som inte täcks av existerande domar, tillstånd och prövningsprocesser. Det kan tyckas vara ett hypotetiskt resonemang, men med utgångspunkt i faktiska fall blir målbilden betydligt tydligare och det ger sannolikt för berörda beslutsfattare en bild av vilka sakfrågor som inte prövats, men som skulle bli föremål för prövning. Nu ägnas diskussionen i princip till stora delar åt skillnader i procedurer som kan följa med nuvarande lagstiftning och förslagen, medan vad som följer av skillnader i prövningsgrunder i sig och synsätt inte åskådliggörs.

Förslaget med att dela in vattenverksamheter i olika kategorier förefaller vara ett logiskt resonemang enligt förebild av vad som gäller för miljöfarlig verksamhet, men den svåra frågan är att avgöra parametrar som ska gälla för indelningen. NNR menar att utredningen i framställningen borde vara tydligare angående denna process och som skulle kunna ge behöriga myndigheter vidare vägledning för att kunna komma fram till balanserade förslag. Om NNR förstått situationen rätt har Havs- och Vattenmyndigheten inte presenterat de underlag som ska initieras med hänsyn till vad som följer av unionens ramdirektiv för vatten. För att kunna föra en seriös diskussion om lämpliga provningssystem av vattenverksamhet och med alternativa förfaranden får ett samlat underlag om problembilden anses vara högst vital att utgå i från. Ett system med en form A, B och C lista behöver nödvändigtvis inte fånga upp var behovet av insatser är störst utifrån kommande underlag. Förhoppningsvis kommer någon form av s.k. gapanalys att presenteras. Med hänsyn till den komplexitet och övriga omständigheter med förslaget förutsätter NNR att berörda branscher aktivt får medverka i eventuellt kommande arbete på området.

Utredningen presenterar förslag som skulle medföra att ersättningsreglerna skulle försämrats för verksamhetsägaren genom ändringen av 31 kap 20§ i MB. Det förs i utredningen en diskussion om denna fråga på övergripande nivå och som egentligen bara konstaterar att det är en skillnad mellan vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet. NNR finner dock att det förs ingen mer utförlig diskussion om skillnaderna kan anses vara ändamålsenliga givet de faktiska skillnaderna i beskaffenhet för de olika typer av anläggningar som berörs i förhållande till vad som gäller för miljöfarlig verksamhet. NNR finner att det således saknas en mer utförlig analys av skillnaderna. En miljöfarlig verksamhet kan vara möjlig att driva vidare genom att verksamheten i många fall innehåller många fler moment och processer. Intäkterna för t.ex. vattenkraftproduktion står och faller med att anläggningen faktiskt har en fungerande kraftproduktion. NNR vill starkt ifrågasätta detta krav och finner snarare att det bör behållas i sin nuvarande form. Det medverkar även till en form av självrisk för att överhuvudtaget initiera ett provningsförfarande och det får myndigheterna att tvingas prioritera till de riktigt väsentliga ärendena. Vidare bör frågan resas om det är förenligt med grundläggande förvaltningsprinciper att staten ska kunna konfiskera och inskränka den rättighet som meddelats med stöd av existerande och tidigare gällande författningar.

De allmänna hänsynsreglerna i MB är en kontext som får anses vara kostnadsdrivande i sig eftersom utgångspunkterna till sin karaktär får bedömas vara vaga och otydliga. När eventuellt vattenmål ska införlivbas i denna juridiska kontext kommer det krävas en överskådlig tid innan eventuell rättspraxis hinner utarbetas. Kostnaderna som följer av olika former av utredningar kopplade till provningar av vattenmål kan sannolikt därför bli betydande. NNR kan konstatera att denna fråga är av stor vikt att vidare belysa i den fortsatta diskussionen och beredningen av kommitténs förslag. Detta är kostnader som förs vidare till konsumentledet i slutändan och således kan tränga undan annan konsumtion. Det kan även vara relevant att införa restriktioner för att inte kunna ställa ständigt nya krav på utredningar och kompletteringar av dessa i olika frågeställningar som företagen måste presentera, vilket skulle skapa incitament att fundera över relevanta frågeställningar innan processen och inte under pågående processer.

För att kunna legitimera att samhället – det allmänna, berörda företa och andra sakägare – ska spendera betydande resurser på dessa typer av frågeställningar måste det kunna påvisas att förslagen kan medverka till större nytta för samhället. Vi kan konstatera att någon sådan vital diskussion inte finns i konsekvensanalysen. Utredningen borde kunnat arbeta med en form av scenarioanalys för att försöka skatta de kostnader och nyttor som kan följa till av presenterade krav och den process som initieras med omprövning.

En fråga som är relevant att diskutera är om och vilken utsträckning krav på omprövning kan medföra problem för den samlade energiförsörjningen. Kommitténs tidigare förslag med krav på nyprövning av samtliga verksamheter skulle sannolikt kunna medföra betydande negativa effekter. Men detta förslag på omprövning har förmodligen inte direkt samma påverkan i ett systemperspektiv, men det beror samtidigt på en rad omständigheter som ännu inte är kända. Frågan om effekter för energimarknaden bör därav vara en central parameter att beakta när olika detaljer vidare ska diskuteras. Här borde modulering av något slag användas för att ge beslutsfattarna relevant information.

Avslutning

Utredningen presenterar en konsekvensanalys som enligt NNR framfört ovan uppvisar betydande brister i innehåll, omfattning och vilka sakfrågor som behandlas. Det förefaller vara ett kapitel som utredningen överhuvudtaget inte prioriterat. Utredningen påpekar endast summariskt att det är komplext och svårt att bedöma konsekvenserna av de presenterade förslagen och framställningen slutar i princip med detta konstaterande. NNR kan konstatera att det i princip inte nämns några siffror eller görs några försök att kvantifiera olika effekter i konsekvensanalysen. Aktuellt underlag ger inte beslutsfattare någon uppfattning om hur många företag som kan beröras, hur de berörs m.m., vilket inte är godtagbart i ärenden av den dignitet som här diskuteras.

Vi finner att det finns flera väsentliga frågor som inte är tillräckligt belysta i det aktuella betänkandet. NNR finner även att konsekvenserna av förslaget vidare måste belysas innan förslaget kan ligga till grund för reviderad lagstiftning.

NÄRINGSLIVETS REGELNÄMND

Tomas Lööv